

Rapport nr.: 2002.067		ISSN 0800-3416	Gradering: Åpen	
Tittel: Kvartærgeologiske trekk i nedbørsfeltet til Skorgeelva, Rauma kommune				
Forfatter: Bjørn A. Follestad		Oppdragsgiver: Miljøfaglig utredning as, v/ Morten W. Melby		
Fylke: Møre og Romsdal		Kommune: Rauma		
Kartblad (M=1:250.000)		Kartbladnr. og -navn (M=1:50.000) Åndalsnes 1320.3		
Forekomstens navn og koordinater: Skogeelvas nedbørsfelt		Sidetall: 7	Pris: 44,00 kr	
Feltarbeid utført: 1996-99	Rapportdato: 18.06.2002	Prosjektnr.:	Ansvarlig:	
Sammendrag:				
<p>Med grunnlag i de registreringene som ble gjort i 1996-99, er det på anmodning av oppdragsgiver sammenstilt en kort beskrivelse av løsmassene innen nedbørsfeltet til Skorgeelva. Det konkluderes med at botnmorenene ved foten av Smørbottfjellet (trolig av Yngre Dryas alder) og de karakteristiske kildene med Al-utfellinger sammen med uberørt natur og kulturlandskapet langs Ljøsåa, gir vassdraget verneverdi. Den hyttebyggingen som har funnet sted nær samløpet mellom Skorgeelva og Ljøsåa og grusuttaket mot fjorden vurderes som moderate naturinngrep, og har ikke forringet områdets verneverdige karakter nevneverdig.</p>				
Emneord: kvartærgeologi		løsmasser		vassdrag
vern				

FORORD / INNLEDNING

Morten W. Melby (Miljøfaglig Utredning AS, Bekkjen, 6630 Tingvoll) anmodet Norges geologiske undersøkelse (NGU) om å få sammenstilt en kort beskrivelse av løsmassene innen nedbørsfeltet til Skorgeelva i Rauma kommune den 04.06.2002. Dette skulle gjøres på grunnlag av de data NGU har samlet i tilknytning til fremstillingen av Åndalsnes 1320 III, kvartærgeologisk kart M 1:50.000 (Follestad, B. & Anda, E. 2002).

Skorgeelva (Rauma kommune)

Mellom Langfjorden i nord og Isfjorden i syd, har Skorgeelva med den østlige sideelva Ljøsåa/Tverrelva sitt utspring i fjellmassivene Skarven (1048 m o.h.) og Nobba (1008 m o.h.). I dette nedbørsfeltet er det mangelen på løsmasser i Skarvenområdet og blokkdekket (blokkhav) på Nobba som er markerte trekkene i områdets kvartærgeologi (Fig. 1 og Fig. 2).

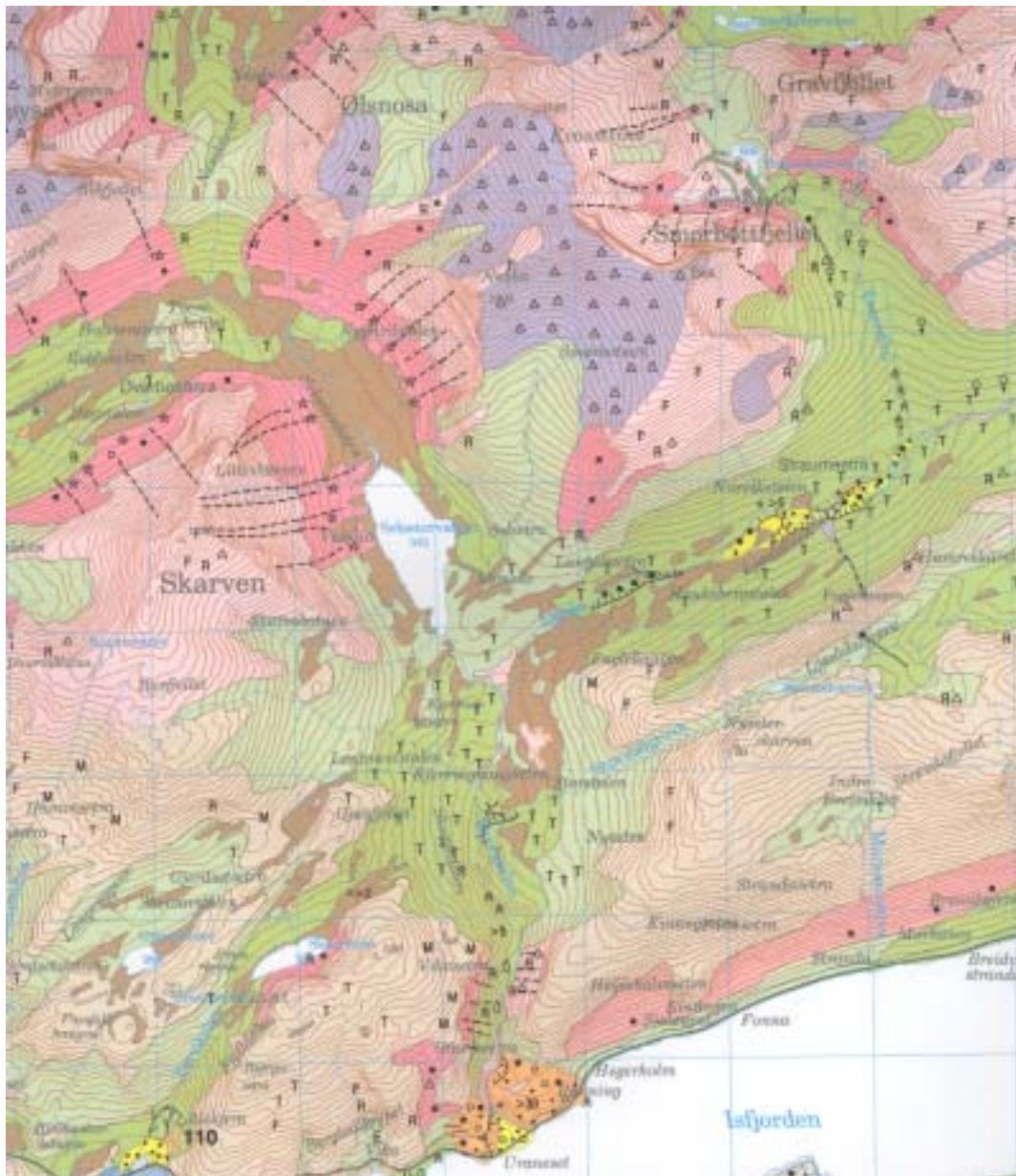

Fig. 1. Kvartærgeologisk kart over området (utsnitt fra Follestad & Anda 2002).

Fig. 2 . Tegnforklaring - ikke kornstørrelser og tegn (utsnitt fra Follestad & Anda 2002).

I dalgangene mellom disse høydeområdene er det sammenhengende dekker av morenemateriale.

Smørbottfjellet (1188 m o.h.) er bart med betydelige rasavsetninger langs fjellfoten og utover i dalbunnen. Her på vannskillet mot nord er det avsatt markerte endemorener foran en botn i fjellmassivets nordøstside (Fig. 3).

Fig.3. I forgrunnen botnmorener langs østsiden av Smørbottfjellet (1188 m o.h.).

Botnmorenene demmer opp Kvassetindvatnet (686 m o.h.) som sammen med bekkene i botnens bakvegg, er kildeområdet for Tverrelva, den øverste sidegreinen til Ljøsåa (sideelv til Skorgeelva). Utenfor botnmorenene er det sammenhengende løsmasser av morene som dekkes av rasavsetninger inn mot fjellsidene i Tverrelvdalen. I dette moreneområdet og i morenedekket i sidedalen mot øst sees det flere kildeutslag. Fortrinnsvis opptrer disse kildene som vassutslag i groper erodert, formet og modifisert av snøleier (Fig. 4a og Fig. 4b).

Fig. 4a . Kilde uten Al-utfellinger.

Fig. 4b. Kilde med Al-utfellinger.

Nedstrøms for vannutslagene er det markerte partier hvor vegetasjonen mangler eller er delvis borte. Disse sonene som er 5 – 30 m lange, kan dessuten i flere tilfeller preges av utfellinger (4b). Trolig er dette Al-utfellinger av liknende karakter som er diskutert og beskrevet i nærliggende trakter på Langfjord/Isfjord-halvøya (Sæther & Follestad 1999). Denne type kilder med Al-utfellinger synes her å opptre særlig innen høytliggende områder, særlig utenfor de trakter som var bredekte under Yngre Dryas. Her vil frostaktivitet med bl.a. teleprosesser lett kunne løse opp de øvre 1-2 m av bunnmorenen og gjøre denne mer permeabel enn bunnmorenen. Vannet ville da trenge ned i de øvre delene av morenematerialet og vannutslagene ville bli lokalisert til materialgrensen mellom avsetninger med forskjellig pakningsgrad. Seinere har erosjon forsterket ved bl.a. snøleieerosjon, blottlagt materialgrensene og vi har fått disse karakteristiske kildeutslagene. Vegetasjon som opptrer i tilknytning til kildene sammen med Al-utfellingene ved noen av kildene er et trekk det bør det tas hensyn til i en diskusjon om varig vern.

Nær samløpet med Skorgeelva sees det store sammenhengende myrområder. Disse har sammen med traktens morenelier lagt grunnlaget for seterdriften langs Ljøsåa. Bart fjell blottes flere steder i myrområdene, særlig i trakten hvor samløpet med Skorgeelva finner sted. Her har det foregått en betydelig postglasial erosjon.

Innen de øvre deler av Nesskaret og Selseterdalen dominerer store myrområder dalgangen hvor kildene til Selsetervatnet (342 m o.h.) og Skorgeelva ligger. Her sees det flere soner hvor aktiv nedbrytning og erosjon av myr og torv foregår. Det er bl.a. humus dannet i tilknytning til disse prosessene som preger vannkvaliteten nedstrøms i vatnet og i Skorgeelva.

Innen de nedre, trange og til dels raspregete deler av dalgangen mot Isfjorden er det flere store raviner. Disse viser at betydelige masser av skred- og morenemateriale har blitt ført ned i elva også i nåtiden. Veien gjennom dette området kan flere steder virke svært ustabil.

De markerte vifte- og terrasseformete avsetningene mot fjorden er dannet ut fra et rotpunkt ca. 120 m o.h. Den øvre og mest markerte terrasseflaten hvis forkant ligger ca. 100 m o.h., synes noe lav for å kunne representere den senglasielle marine grense.

Et stort snitt i massenes nordligste deler viser mer enn 30 m med lagdelt og varierte sorterte avsetninger. Lagene faller mot syd og har stor variasjon i lagtykkelser og kornstørrelser – i det blokkrike lag veksler med mer sandige lag. Oppbygningen er karakteristisk for denne typen av vifteformete akkumulasjoner. Avsetningen er gjennomskåret av yngre løp og de eroderte løsmassene ligger i viften helt nede ved fjorden.

Konklusjon:

Sammen med de karakteristiske fjellformasjonene, botnmorenen ved Smørbottfjellet (Yngre Dryas) og vannkilder med og uten Al-utfellinger, er det områdets uberørte natur i de øvre deler av nedbørsfeltet og det karakteristiske kulturlandskapet langs Ljøsåa, som gir vassdraget verneverdi. Hyttebyggingen nær samløpet av Skorgeelva og Ljøsåa og grusuttaket i avsetningene mot fjorden vurderes som moderate, og har ikke forringet områdets verneverdige karakter nevneverdig.

Litteratur:

Sæther, O. & Follestad, B. 1999: Aluminum precipitates formed downstream of springs in a mountainous environment, *Water, Air, and Soil Pollution* 114, 121-135.

Follestad, B. & Anda, E. 2002: Åndalsnes 1320 III, kvartærgeologisk kart M 1:50.000. Norges geologiske undersøkelse.